

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Jesusa Ibarzabal Zubizarreta Ametza

*Mutriku,
Gipuzkoa
(1923-2016)*

Aurkibidea

Biografia

Mutrikun jaio zen eta lau anai-arrebatatik gazteena izan zen. Umea zela eskolara joaten zen, baina 11 urte zituela utzi eta lanean hasi zen. Lehenbizi, 14 urte egin arte, Dentici arrain-kontserba fabrikan aritu zen, Mutrikun bertan; geroago, Donostiako familia baten etxera joan zen lanera, etxeko lanak egin eta haurrak zaintzera. Lau hilabete igaro ondoren, Mutrikura itzuli eta Egaña fabrikan ibili zen lanean, 20 urte bete zituen arte. Horren ostean, Mutrikuko Txurruka Plazan dagoen Ametza tabernan aritu zen lanean. 1953an ezkondu zen Eulogio Ulaziarekin; lau seme-alaba izan zituzten. Hala ere, garai hartan ohikoena ez bazen ere, ezkondata eta familia izanda, lanean jarraitu zuen Ametza tabernan, betiere etxeko lanekin uztartuz.

Zintak

MUT-011

- **Proiektua:** Mutrikuko kantak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arrizabalaga, Nerea - Garagarza, Garbiñe
- **Data:** 2008-08-14
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Otegi, Aitziber

Pasarteak

1. Eskolako garaia

- **Erref:** MUT-011/001
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:02:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Mutrikuko Erdiko kalean jaio zen. Ume denbora goiko plazan gogoratzen du. Eskolan neska-mutilek aparte ikasten zuten. Iru^o maistra bat zuten. Ikasgai

guztiak liburu batetik ikasten zituzten. 4 anai-arreba ziren eta aita gazterik hil zitzaenez goiz utzi zuten eskola.

2. 11 urterekin lanera

- **Erref:** MUT-011/002
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:02:05. **Bukatu:** 00:03:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

11 urterekin hasi zen lanean "fileteetan" eta gero Donostian aritu zen neskame. Lantegia nolakoa zen eta non zegoen deskribatzen du.

3. Bisigutako marinela tretzak garbitzen

- **Erref:** MUT-011/003
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:03:46. **Bukatu:** 00:06:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

<p>Ezkondutik aurretik Erdiko kalean bizi izan zen eta, ondoren, 29rekin, portuan. Portua lehen nolakoa zen deskribatzen du eta berria nola egin zuten azaltzen du. Lonja ezberdinak izendatzen ditu; marinela bisigutatik joan eta tretzak garbitzen nola aritzen ziren aipatzen du.</p>

4. Mutrikuko ontziola

- **Erref:** MUT-011/004
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:06:07. **Bukatu:** 00:07:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Ontzi-motak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Ontzigintza

Laburpena:

Ontziola ezagutu zuen Mutrikun; gizonek bakarrik egiten zuten lan bertan. Itsasontzi gehienak Mutrikun eginak izaten ziren eta izendatu egiten ditu; Nazareno, esaterako.

5. Portuko giroa

- **Erref:** MUT-011/005
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:07:14. **Bukatu:** 00:09:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Portuko kalea deskribatzen du; itsaso txarra zegoenean olatuak etxeetaraino iristen ziren. Taberna bat zen portuan eta kanturako jendea elkartu ohi zen. Zapatari kalea eta tabernak.

6. Mutrikuko kale eta txokoak

- **Erref:** MUT-011/007
- **Iraupena:** 0:03:29. **Hasi:** 00:09:11. **Bukatu:** 00:12:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Neskame egon zen lekuak izendatzen ditu. Donostian ume-zain egon zen. Gero Egaña lantegian ere aritu zen; ze lan egiten zuten azaltzen du. Ametza ostatuan ere aritu zen zerbitzari lanetan. Plazaren aldaketa eta toki ezberdinak deskribatzen ditu: labaderoa, udaletxea, etab.

7. Ametza ostatuan lanean

- **Erref:** MUT-011/008
- **Iraupena:** 0:03:22. **Hasi:** 00:12:40. **Bukatu:** 00:16:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa
- Lanbideak » Neskameak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

<p>Meza nagusitik bueltan marinela eta baita abadeak ere joaten ziren tabernara. Kuartilu ardoa eta hamaiketakoak izaten zuten marinelek. Ondarroako jende ugari joaten zen Ametzara. Tabernako lana zerbitzatzea eta taberna bera eta arropak garbitzea izaten zen. Ostatua ere bazen Ametza eta lotarako jendea izaten zuten bertan.</p>

8. Tabernako janzkera

- **Erref:** MUT-011/009
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:16:02. **Bukatu:** 00:17:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Tabernan soineko beltza eta mantala erabiltzen zuten. 3 lagun aritzen ziren lanean eta bankete berezietan jende gehiago eramaten zuten.

9. Juan de Landa aktore ospetsua

- **Erref:** MUT-011/011
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:17:30. **Bukatu:** 00:18:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:

Jende ospetsua joaten zen Ametza tabernara; Juan de Landa aktorea aipatzen du. Jokorako ohitura bazegoen tabernetan.

10. Antzerkian ibili zenekoa

- **Erref:** MUT-011/012
- **Iraupena:** 0:04:13. **Hasi:** 00:18:55. **Bukatu:** 00:23:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Kultura » Musika
- Aisia » Kultura » Antzerkia

Laburpena:

Igandeetan, kantura bildu ohi zen jendea Ametzara; kantuan aritzen ziren batzuk izendatzen ditu. Antzerkian ibilia da. Sabino Aranaren olerki bat aipatzen du. Euskaraz egiten zituzten antzerkiak eta orduko anekdota bat aipatzen du.

11. Madalen jaiak

- **Erref:** MUT-011/014
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:23:40. **Bukatu:** 00:25:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Gauean azkar ixten zen taberna, festetan izan ezean. Madalenetan lan ugari izaten zuten goizaldera arte, eta diru ugari irabazten zuten. Madalen jaietako ikuskizun ezberdinak aipatzen ditu: pilota, zezenketak, etab. Plazan neska-mutilak baltseoan ibiltzen ziren.

12. Pasodoblea

- **Erref:** MUT-011/015

- **Iraupena:** 0:00:36. **Hasi:** 00:25:52. **Bukatu:** 00:26:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Katak » Bestelako katak

Laburpena:

<p>Pasodoble bat abesten du.</p>

13. Lotuan dantza egitea bekatu!

- **Erref:** MUT-011/017
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:26:32. **Bukatu:** 00:28:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Plazako azkeneko pasodoblea denek dantzatu eta abesten zuten. Mutilekin dantza eginez gero, Mariatarren kongregaziotik botatzen zituzten. "Mariaren alabek" zinta bat eramaten zuten lepotik eta hilero izaten zuten meza.

14. Portuko "intxirrixa"

- **Erref:** MUT-011/019
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:29:35. **Bukatu:** 00:30:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:

<p>Portuko "intxirrixa"-ren aipamena egiten du. Hondartzara sartzeko harri handi bat zegoen. Ez zitzaion hondartza asko gustatzen eta ez zuen igerian ikasi.</p>

15. Gurasoak baserritarrak

- **Erref:** MUT-011/020
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:30:15. **Bukatu:** 00:32:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Ama Ametza baserrikoa zuen. Gurasoak baserritik bizi izan ziren, gero kalera ezkondu baziren ere. Senarra itsasoan ibiltzen zen eta kanpoan denbora asko pasatzen zuen bisigutan.

16. Marinelen bizimodua

- **Erref:** MUT-011/022
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:33:18. **Bukatu:** 00:35:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Lan-tresnak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Sarea konpontzen irakatsi zioten, baina ez zuen sekula portuko lanetan lan egin. Itsasontziak eta txalupak iristen zirenean, emazteak joaten ziren otarrekin bila. Saldu ezindako arraina etxera eramaten zuten.

17. Moilako festak

- **Erref:** MUT-011/023
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:35:08. **Bukatu:** 00:36:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

Moilako festen aipamena egiten du; itsulapiko puskatzea; zezenak, etab. izaten ziren.

18. Arrantza sareak tintatzen

- **Erref:** MUT-011/025
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:37:33. **Bukatu:** 00:39:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Lan-tresnak

Laburpena:

Leihoetako sarea lotzekoak aipatzen ditu. Sareak nola tintatzen zituzten "kaskia" harriaz eta non zabaltzen zituzten azaltzen du. Lehortutakoan josi egiten zituzten.

19. Marinelen jaia San Pedroetan

- **Erref:** MUT-011/026
- **Iraupena:** 0:02:35. **Hasi:** 00:39:40. **Bukatu:** 00:42:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Kofradia

Laburpena:

Marinelak San Pedro egunerako etxeratzen ziren eta jaiak ospatzen ziren. Neska bat itsasoan galdu zenekoa aipatzen du. San Pedro egunean eta Madalen egunean marinelen bazkaria egiten zen kofradiakoekin.

20. Mutriku, herri kantaria

- **Erref:** MUT-011/027
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:42:15. **Bukatu:** 00:44:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna
- Ohiturak eta bizimodua » Katak » Bestelako katak

Laburpena:

<p>Herri kantaria zen Mutriku eta kantuan aritzen ziren batzuen aipamena egiten du. Kanta bat abesten du.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-07-16

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com